

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond
Dhr. Ruud Cino
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
cc. Ymke de Regt, Simone Eijnsink

Harlingen, 31 augustus 2020

Geachte heer Cino, beste Ruud,

Bedankt voor de wederom gastvrije ontvangst op 22 juli en 26 augustus. Het was goed weer de tijd te nemen om informatie uit te wisselen en gezamenlijk de ontwikkelingen te bespreken. Vanuit de Pilot Harlingen is ons doel de interactie met de bevolking en specifieke stakeholders op eenzelfde open, duidelijke en inhoudsvolle manier voort te zetten.

Net als begin dit jaar koppelen we puntsgewijs graag weer een aantal zaken terug, die de revue passeerden.

Om te beginnen zijn we positief verrast door de aankondiging dat het ministerie betrokkenheid en persoonlijke aanwezigheid wil intensiveren bij plaatselijke overleggen en andere gebeurtenissen in het Noorden. De eerste stap daarin is gezet door het aantrekken van Ymke de Regt en samen met de toekomstige indiensttreding van Jeroen Hartsuiker als regionaal beleidscoördinator geeft dat personeel de ruimte vaker en actiever bij ontwikkelingen zoals de Pilot Harlingen aanwezig te zijn.

Blij zijn we ook met de opnieuw uitgesproken waardering voor de Pilot Harlingen, als een burgerinitiatief dat de belofte in zich heeft op meerdere terreinen een voortrekkersrol en voorbeeldfunctie te vervullen wat betreft mijnbouwprojecten in Nederland. Hierboven is een grotere personele inzet vanuit het ministerie al gememoreerd. Daarnaast is voor een succesvol verloop van de Pilot financiële ondersteuning essentieel, en als derde pijler een voortdurende verdere inhoudelijke dialoog om tot een nadere invulling van het 'nieuwe veiligheidsdenken' te komen.

In het kader van dat laatste punt kwam 26 augustus onder meer het nieuwe protocol voor schade als gevolg van zoutwinning aan de orde. Dat scheefstelling alsnog een plek krijgt in de toelichting of de overwegingen zal een geruststelling zijn voor mogelijke schademelders in de toekomst. Voor een ruimere interpretatie van het effectgebied dan wel een lagere grenswaarde dan 2 cm geldt hetzelfde, nu het huidige inzicht is dat de risico's van scheefstelling aan de rand van de bodemdalingsschotel groter zijn en ook al bij minder dan 2 cm kunnen optreden.

Tijdens ons gesprek werd ook duidelijk dat de categorieën schademelders, voor wie de regeling van toepassing is, te nauw omschreven is. Het maakt de regeling maatschappelijk acceptabeler wanneer ook partijen als kerken en Verenigingen van Eigenaren in staat worden gesteld hun schade bij het nieuwe landelijke schadeloket te claimen – al blijft ons streven er natuurlijk op gericht schade überhaupt te voorkomen.

Het was dan ook goed om in onze bespreking op woensdag 26 augustus jl. nogmaals te benadrukken dat de Stichting er alles aan wil doen om in gezamenlijkheid met alle betrokken partijen de Pilot Harlingen aan te grijpen om onrust vóór te zijn door op alle vlakken integraal duidelijkheid te verschaffen. Dit naar aanleiding van de opmerking van Ruud Cino over het artikel van de Stichting over het schadeprotocol wat in de Harlinger Courant van 21 augustus heeft gestaan en wat Ruud een kritisch stuk vond. In dit kader refereerden we van onze kant aan het juist verschenen rapport 'Boudel op rieg', over de gaswinning in Groningen. Ook daar waren alle partijen er op uit om de schade goed te regelen, maar de conclusie moet zijn dat men in het moeras van overleggen, instituten en regelingen is vastgelopen, met alle gevolgen van dien. Vandaar dat wij er vurig voor pleiten de zoutwinning bij Harlingen als Pilot aan te grijpen om wegen te vinden hoe je uit een soortgelijk doolhof weg kan blijven. Jij gaf aan blij te zijn met deze aanvulling en ook blij te zijn met onze unieke aanpak.

Zoals in onze uitgebreide reactie van 14 augustus aangegeven draagt de nieuwe Regeling wat ons betreft goede elementen in zich. We hopen dat de nieuwe werkwijze, waarbij een schadmelder zelf geen bewijs hoeft aan te dragen en niet enkel met een afwijzing van zijn schade 'achtergelaten' kan worden, zich als een werkbaarder en bevredigender schadetraject zal bewijzen. Tegelijk zal duidelijk zijn geworden dat wij toe willen naar een afhandeling die zich minder beperkt in reikwijdte. We stellen het op prijs daarover nadere gesprekken te kunnen voeren met bijvoorbeeld de Commissie Mijnbouwschade.

Specifieker wat betreft de Pilot Harlingen kwamen meerdere punten op tafel:

- De betrokken partijen hebben behoefte aan een vorm van publieke verantwoording. In het gesprek van 22 juli werd duidelijk dat een Raad van Toezicht daarvoor niet de meest wenselijke vorm is. Jouw gedachte, om de financiële en inhoudelijke kant van de Pilot te splitsen, nemen wij graag over.
Vanuit de Pilot zal jaarlijks een financiële verantwoording worden gedaan richting de Gemeente Harlingen, de Provincie Fryslân en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Met de andere stakeholders zullen we bespreken daarnaast een Raad van Advies te vragen het verloop van de Pilot te volgen en over de verwezenlijking daarvan gevraagd en ongevraagd te adviseren. We stellen het op prijs dat jij bereid bent in zo'n Raad van Advies deel te nemen. Daarmee is het wederzijdse belang van de Pilot duurzaam geborgd.
- Na een lange aanloopperiode, veroorzaakt door een combinatie van vertraagde harde financiële toezeggingen, wisseling van communicatiemedewerkers bij Frisia Zout, Gemeente Harlingen en Provincie Fryslân en coronabeperkingen, is de communicatie rond de Pilot Harlingen deze maand dan toch van start gegaan.

Via de website www.pilotharlingen.nl geven de stakeholders gezamenlijk eenduidige informatie over de ontwikkelingen rond de zoutwinning. Daarnaast is een eerste nummer uitgebracht van een (in principe digitale) nieuwsbrief, waarop elke geïnteresseerde zich kan abonneren. Via de plaatselijke media is hier brede bekendheid aan gegeven. Dit najaar wordt alsnog gemikt op een coronaproof Publieksbijeenkomst.

- Zoals eerder afgesproken delen we graag de verslagen van de stakeholdersoverleggen, die in januari en juli voor het eerst hebben plaatsgevonden. Ze gaan als bijlage bij deze brief.

Gesprekspunt afgelopen woensdag was ook het Aanvullend Meetnet. In zijn brief van 11 maart 2019 meldt de minister van Economische Zaken en Klimaat dat hij heeft geverifieerd “dat Frisia het aanvullend meetnet zal opnemen in het meetplan Havenmond en het meet- en regelprotocol zoals genoemd in het instemmingsbesluit Havenmond van 12 mei 2015. Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) kan dan vervolgens zorgen voor toezicht en handhaving hierop.”

De nadere invulling van het Aanvullend Meetnet - een combinatie van op maaiveld en in de diepe ondergrond geplaatste tilt- en versnellingsmeters, plus verschillende waterpeilbuizen - staat omschreven in de Samenwerkingsovereenkomst die een week later is ondertekend.

De combinatie van deze toezeggingen kan naar mening van de stichting niet anders betekenen dan dat Frisia het meten en monitoren niet beperkt tot de Waddenzee, maar dit uitbreidt met het meetnet op land. Net zoals het bedrijf voor het functioneren en onderhouden van het buitendijkse meetnet staat, staat ze dat ook voor de binnendijkse metingen.

Theodor Kockelkoren, die in maart 2019 toezegde de meetgegevens uit het Aanvullend Meetnet te zullen meenemen in het toezicht door SodM, gaf ons recent aan dat die handhaving onmogelijk is als de verzekering dat het meetnet deel wordt van de vergunning, niet is of wordt nagekomen.

Wat betreft onze stichting is het aanleggen van een meetnet dat geen meetgegevens genereert zinloos. De financiële middelen die ons door de Provincie Fryslân beschikbaar worden gesteld om bij twijfel over (interpretatie van) meetgegevens door Frisia en/of het Staatstoezicht eventueel een onafhankelijke *second opinion* te kunnen vragen, zijn dan eveneens overbodig. Mocht het Aanvullend Meetnet er na een aanloop van anderhalf jaar toch niet komen, dan wel geen gegevens gaan opleveren, dan zal dat aan de inwoners van Harlingen lastig zijn uit te leggen. Het zou de bodem onder (het vertrouwen in) de Pilot Harlingen wegslaan.

Om dit te voorkomen zal vanuit het ministerie de vraag bij Frisia worden neergelegd om het aanvullend meetnet alsnog volledig in het meetplan dan wel het meet- en regelprotocol Havenmond op te nemen, kortom dat de op 18 maart 2019 gemaakte afspraken nagekomen worden. Onze stichting heeft dit zoals afgesproken nog dezelfde dag opnieuw met Theodor Kockelkoren opgenomen. Die onderschrijft de lezing van de Stichting van wat eerder is overeengekomen.

Theodor Kockelkoren zegde opnieuw toe dat SodM de aanpassing van het meetnet dan wel het meet- en regelprotocol zal goedkeuren en handhaven, na nogmaals aangegeven te hebben dat indien de vergunning niet wordt aangepast handhaving op het aanvullend meetnet niet mogelijk is en dat EZK aan zet is om de overeenkomst met Frisia aan te passen.

Ten slotte.

We menen te mogen stellen dat de gesprekken tussen SBHH en EZK tot nu toe enkel positief hebben uitgewerkt. Er ligt een stevige basis, waarop we beiden verder kunnen bouwen om de belangen, die we vertegenwoordigen, nader bij elkaar te brengen.

In dat kader zijn we graag bereid om, zoals gesuggereerd, in gesprek te gaan met Pieter Jongerius en de Commissie Mijnbouwschade. Sowieso spreken we elkaar later dit jaar opnieuw, in principe in Harlingen.

Voor die tijd zullen we jullie echter al benaderen over een inhoudelijke bijdrage aan een publieksbijeenkomst, die nu toch wel hoog op onze prioriteitenlijst staat.

Met vriendelijke groet,
namens de Stichting Bescherming Historisch Harlingen

Jarig Langhout